

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

ZAKON O ŠTRAJKU

Sarajevo, decembar 2016. godine

ZAKON O ŠTRAJKU

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet Zakona)

- (1) Ovim zakonom uređuje se postupak u kojem radnici, radi zaštite i ostvarivanja svojih profesionalnih interesa, ekonomskih i socijalnih prava, ostvaruju pravo na štrajk u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- (2) Štrajkom se, u smislu ovog zakona, smatra organizovani prekid rada u privrednom društvu, ustanovi i kod drugog pravnog ili fizičkog lica (u daljem tekstu: poslodavac).
- (3) Pravo na štrajk zaposlenih u organima unutrašnjih poslova, uprave i službi za upravu uredit će se posebnim zakonom.
- (4) Do donošenja posebnog zakona, na pravo štrajka zaposlenih iz stava (3) ovog člana primjenjuju se odredbe ovog zakona.

Član 2. (Učestvovanje u štrajku)

- (1) Radnici slobodno odlučuju o učešću u štrajku.
- (2) Organizovanje i učestvovanje u štrajku organizovanom u skladu sa odredbama ovog zakona, kolektivnog ugovora i pravilima sindikata o štrajku, ne predstavlja povredu ugovora o radu, odnosno povredu radne obaveze.
- (3) Poslodavac ne može sprječavati radnike da organizuju štrajk i učestvuju u njemu, kao ni upotrebljavati prijetnje i prinude radi okončanja štrajka.
- (4) Radnici ne mogu za sebe tražiti, niti im poslodavac može omogućiti, pružiti ili dati naknadu u novcu ili bilo kakvu drugu povlasticu za njihovo neučešće u štrajku.

Član 3. (Vrste štrajka)

- (1) Štrajk se može organizovati kod poslodavca kao cjeline ili u njegovom organizacionom dijelu, u području djelatnosti, na teritoriji kantona, te kao generalni štrajk za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Štrajk se može organizovati i kao štrajk upozorenja, koji može trajati najduže dva sata.
- (3) Štrajk solidarnosti se može organizovati sa ciljem da se pruži podrška štrajku organizovanom kod drugog poslodavca, u kojem slučaju moraju biti ispunjeni svi uvjeti predviđeni ovim zakonom za organizovanje štrajka, osim obaveze na pokušaj mirnog rješavanja spora odnosno arbitraže.
- (4) Pravo na štrajk radnika u područjima djelatnosti od općeg interesa može se ostvariti pod uvjetima propisanim ovim zakonom, ukoliko ta pitanja nisu uređena posebnim zakonom.

Član 4.
(Nezakonitost štrajka)

Štrajk koji nije organizovan u skladu sa odredbama ovog zakona smatra se nezakonitim štrajkom.

DIO DRUGI - ODLUKA O STUPANJU U ŠTRAJK I NAJAVA ŠTRAJKA

Član 5.
(Odluka o stupanju u štrajk)

- (1) Odluku o stupanju u štrajk donosi nadležni organ reprezentativnog sindikata kod poslodavca kao cjeline, organizacionog dijela poslodavca, područja djelatnosti na teritoriji kantona, odnosno Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Ukoliko kod poslodavca nije organizovan sindikat, odluku o štrajku može donijeti više od polovine zaposlenih kod tog poslodavca.
- (3) Odluku o stupanju u štrajk kod poslodavca može donijeti i nadležni organ bilo kojeg sindikata formiranog kod tog poslodavca, ukoliko je podrži više od polovine zaposlenih.

Član 6.
(Sadržaj odluke o stupanju u štrajk)

Odlukom o stupanju u štrajk utvrđuju se:

- a) zahtjevi radnika, razlozi stupanja u štrajk i organ prema kojem su upućeni zahtjevi,
- b) vrijeme otpočinjanja štrajka,
- c) mjesto održavanja štrajka,
- d) sastav štrajkačkog odbora, odnosno lica koja zastupaju interese radnika.

Član 7.
(Mjesto održavanja štrajka i rješavanje spora o mjestu održavanja štrajka)

- (1) Prije donošenja odluke o stupanju u štrajk, poslodavac i sindikat zajednički utvrđuju mjesto održavanja štrajka.
- (2) Ukoliko se poslodavac i sindikat ne uspiju sporazumijeti o mjestu održavanja štrajka, nastali spor se povjerava tijelu za mirno rješavanje sporova, odnosno arbitraži.
- (3) Postupak mirnog rješavanja sporova, način određivanja miritelja i arbitara i druga pitanja od značaja za mirno rješavanje sporova za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine provode se u skladu sa Zakonom o radu i posebnim zakonom, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (4) Postupak rješavanja nastalog spora o mjestu održavanja štrajka ne može trajati duže od tri dana od dana dostavljanja zahtjeva za sporazumno rješavanje tijelu predviđenom za mirno rješavanje nastalog spora.

- (5) Ako strane rješavanje spora o mjestu održavanja štrajka povjere tijelu za mirno rješavanje nastalog spora, odluka ovog tijela je obavezujuća i konačna i protiv nje se ne može uložiti žalba niti voditi sudski spor.
- (6) Ukoliko tijelo za mirno rješavanje spora ne uspije postići sporazum o mjestu održavanja štrajka, odnosno ukoliko se poslodavac i sindikat ne usaglase oko sastava tijela predviđenog za mirno rješavanje nastalog spora, rješavanje nastalog spora prepušta se nadležnom sudu.

Član 8.
(Najava štrajka)

- (1) Štrajk se najavljuje poslodavcu dostavljanjem odluke o stupanju u štrajk najkasnije 10 dana prije dana određenog za početak štrajka.
- (2) Štrajk upozorenja najavljuje se poslodavcu dostavljanjem odluke o stupanju u štrajk upozorenja najkasnije pet dana prije početka štrajka.
- (3) Istovremeno sa najavom štrajka, organizator štrajka dužan je da o vremenu i mjestu održavanja štrajka obavijesti nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova.
- (4) Štrajk koji se organizuje na teritoriji kantona, odnosno Federacije Bosne i Hercegovine najavljuje se vladi kantona, odnosno Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i nadležnim ministarstvima unutrašnjih poslova.

DIO TREĆI - MIRNO RJEŠAVNJE SPOROVA I ARBITRAŽA

Član 9.
(Postupak mirnog rješavanja sporova)

Štrajkački odbor i pregovaračko tijelo koje odredi poslodavac, dužni su od dana dostavljanja odluke o stupanju u štrajk kao i za vrijeme trajanja štrajka, pokušavati sporazumno riješiti nastali spor ili nastali spor povjeriti posebnom tijelu za mirenje koje strane u sporu sporazumno formiraju u skladu sa Zakonom o radu ili posebnim propisom, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 10.
(Obaveza provođenja postupka mirnog rješavanja sporova)

- (1) Štrajk ne može započeti prije okončanja postupka mirenja, odnosno prije provođenja drugog načina mirnog rješavanja spora o kojem su se strane sporazumjele.
- (2) Postupak mirenja iz stava (1) ovog člana ne može trajati duže od pet dana od dana dostavljanja zahtjeva tijelu za mirenje.
- (3) Strane u sporu mogu odbiti ili prihvatiti prijedlog tijela za mirenje.

Član 11.
(Arbitraža)

- (1) Ukoliko se spor ne riješi u roku od 30 dana od dana početka štrajka, strane u sporu rješavanje spora mogu povjeriti arbitraži.
- (2) Imenovanje arbitara i arbitražnog vijeća, te druga pitanja u vezi s tim uređuju se posebnim propisom ili sporazumom strana u sporu, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (3) Prilikom iznošenja spora pred arbitražu strane u sporu određuju pitanje koje iznose pred arbitražu.
- (4) Odluka arbitraže je konačna i protiv nje žalba nije dopuštena, niti se može voditi sudski spor.

DIO ČETVRTI - ORGANIZOVANJE I VOĐENJE ŠTRAJKA

Član 12.

(Obaveza učesnika u štrajku)

Štrajkački odbor i radnici u štrajku dužni su štrajk organizovati i voditi na način kojim se ne ugrožava bezbjednost lica, imovine i zdravlja ljudi, onemogućava nanošenje neposredne materijalne štete poslodavcu i omogućava nastavak rada po okončanju štrajka.

Član 13.

(Zabrana učesnicima štrajka)

Štrajkom se ne smiju sprječavati radnici koji ne učestvuju u štrajku da rade niti se smije sprječavati poslodavac da obezbijedi sredstva za rad.

DIO PETI - SPORAZUM O POSLOVIMA KOJI SE NE MOGU PREKIDATI ZA VRIJEME ŠTRAJKA

Član 14.

(Sporazum o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka)

- (1) Sindikat i poslodavac sporazumno utvrđuju poslove koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka. Štrajk ne može započeti prije utvrđivanja ovog sporazuma.
- (2) Sporazum iz stava (1) ovog člana potpisuju ovlašteni predstavnici poslodavca i sindikata, a sadrži: odredbe o poslovima i broju radnika koji su dužni da rade za vrijeme štrajka ili isključenja sa rada, radi osiguranja minimuma procesa rada (proizvodno održavajući poslovi), osiguranja neophodnih uvjeta života i rada stanovništva, odnosno rada drugih pravnih lica, kao i radi osiguranja imovine i sprječavanja ugrožavanja života i lične sigurnosti i zdravlja stanovništva (javne službe).
- (3) Sporazumom iz stava (1) ovog člana ne smije se ograničiti pravo na štrajk.
- (4) Poslodavac je dužan da, najkasnije u roku od pet dana od dana prijema odluke o stupanju u štrajk, sindikatu ponudi prijedlog poslova koji se ne mogu prekinuti za vrijeme štrajka.

- (5) Ukoliko poslodavac u roku iz stava (4) ovog člana ne ponudi prijedlog poslova koji se ne mogu prekinuti za vrijeme štrajka, sindikat može predložiti poslodavcu poslove koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, a poslodavac je dužan izjasniti se na ponuđeni prijedlog u roku od naredna tri dana. U suprotnom se smatra da je prihvatio ponuđeni prijedlog.

Član 15.

(Spor o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka)

Ukoliko se sindikat i poslodavac u roku od pet dana od dana prijema prijedloga poslova ne uspiju sporazumjeti o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, nastali spor se povjerava tijelu za mirno rješavanje nastalog spora, u skladu sa Zakonom o radu, odnosno posebnim propisom, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 16.

(Rješavanje spora o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka)

- (1) Postupak rješavanja nastalog spora o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka ne može trajati duže od tri dana od dana dostavljanja zahtjeva za sporazumno rješavanje tijelu predviđenom za mirno rješavanje nastalog spora.
- (2) Ako strane rješavanje spora o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka povjere tijelu za mirno rješavanje nastalog spora, odluka ovog tijela je obavezujuća i konačna i protiv nje se ne može uložiti žalba niti voditi sudski spor.
- (3) Ukoliko tijelo za mirno rješavanje ne uspije postići sporazum o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, odnosno ukoliko se poslodavac i sindikat ne usaglase oko sastava tijela predviđenog za mirno rješavanje nastalog spora, rješavanje nastalog spora prepušta se nadležnom sudu.
- (4) Poslovi koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka mogu se urediti i kolektivnim ugovorom.

DIO ŠESTI - ŠTRAJK U DJELATNOSTIMA OD OPĆEG I POSEBNOG INTERESA

Član 17.

(Vrste djelatnosti od općeg i posebnog interesa)

Djelatnosti od općeg i posebnog interesa u smislu ovog zakona su djelatnosti u oblasti:

1. snadbijevanja električnom energijom i vodosnadbijevanja;
2. željezničkog, vazdušnog, poštanskog saobraćaja;
3. telekomunikacija;
4. javnog rtv servisa;
5. komunalne djelatnosti;
6. djelatnosti zaštite od požara;
7. zdravstvene i veterinarske zaštite;

8. sistema bezbjednosti Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 18.

(Štrajk u djelatnostima od općeg i posebnog interesa)

- (1) Štrajk u djelatnostima iz člana 17. ovog zakona ne može započeti ukoliko se ne obezbjedi minimum procesa rada potreban za obezbjeđenje sigurnosti ljudi i imovine, odnosno neophodnih uvjeta za život i rad građana.
- (2) Minimum procesa rada i način njegovog obezbjeđenja utvrđuje se aktom poslodavca, odnosno kolektivnim ugovorom područja djelatnosti.
- (3) Ukoliko ti poslovi nisu utvrđeni na način predviđen stavom (2) ovog člana, te poslove sporazumom utvrđuju poslodavac i sindikat.
- (4) Na sklapanje sporazuma iz stava (3) ovog člana i na postupak mirenja u djelatnostima od općeg, odnosno posebnog interesa, primjenjuju se odredbe ovog zakona.

Član 19.

(Obezbjedenje minimuma procesa rada)

- (1) Poslodavac može zahtijevati, u cilju obezbjeđenja minimuma procesa rada, da najviše 1/3 radnika bude na raspolaganju poslodavcu.
- (2) Radnici koji su angažovani za obezbjeđenje minimuma procesa rada, dužni su za vrijeme štrajka izvršavati naloge poslodavca.

Član 20.

(Najava štrajka u djelatnostima od općeg i posebnog interesa)

U djelatnostima od općeg, odnosno posebnog interesa, štrajk se najavljuje poslodavcu najkasnije 20 dana prije početka štrajka, dostavljanjem pisane odluke o stupanju u štrajk.

Član 21.

(Shodna primjena ostalih odredbi ovog zakona)

Za sva pitanja koja nisu posebno regulisana za djelatnost od općeg, odnosno posebnog interesa primjenjuju se odredbe ovog zakona.

DIO SEDMI - PRAVA I OBAVEZE UČESNIKA U ŠTRAJKU

Član 22.

(Uvjeti za isključenje sa rada)

- (1) Poslodavac ne može zapošljavati nove radnike koji bi zamijenili učesnike u štrajku, a radnike koji ne učestvuju u štrajku može isključiti iz procesa rada samo kao odgovor na već započeti štrajk.

- (2) Isključenje sa rada ne može započeti prije isteka osam dana od dana početka štrajka.
- (3) Isključenje radnika iz procesa rada može trajati najduže do okončanja štrajka.
- (4) Poslodavac je dužan za radnike isključene iz procesa rada uplaćivati doprinose za socijalno osiguranje utvrđene zakonom, na iznos osnovne plate prema ugovoru o radu.

Član 23.
(Zaštita učesnika u štrajku)

Organizovanje i sudjelovanje u štrajku pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom ne predstavlja povredu radne obaveze, niti može imati za posljedicu otkaz ugovora o radu.

Član 24.
(Pravo na plaću i socijalno osiguranje)

- (1) Radniku koji sudjeluje u štrajku plaća se smanjuje srazmjerno vremenu sudjelovanja u štrajku, ukoliko se poslodavac i štrajkački odbor drugačije ne dogovore.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana radnik koji je sudjelovao u štrajku ima pravo na naknadu plaće u visini plaće koju bi ostvario da je radio, ukoliko se štrajk organizovao zbog neisplaćenih plaća i neprovođenja propisanih mjera zaštite na radu.
- (3) Radnici koji su dužni da rade za vrijeme štrajka radi obezbjeđenja minimuma procesa rada, imaju pravo na plaću srazmjerno vremenu provedenom na radu, u skladu sa ugovorom o radu.
- (4) Radnici u štrajku imaju pravo na doprinose za socijalno osiguranje u skladu sa zakonom.
- (5) Radnici koji organizuju i sudjeluju u štrajku suprotno odredbama ovog zakona nemaju prava utvrđena st. (2) i (4) ovog člana.

DIO OSMI - SUDSKA ZAŠTITA

Član 25.
(Sudska zaštita poslodavca i naknada štete)

- (1) Ukoliko poslodavac smatra da sindikat organizuje i provodi štrajk suprotno odredbama ovog zakona, kolektivnog ugovora i pravilima sindikata, može u roku od dva dana od saznanja uputiti pisano upozorenje štrajkačkom odboru i odrediti rok u kojem će sindikat svoje postupanje uskladiti sa odredbama ovog zakona, kolektivnog ugovora i pravilima sindikata.
- (2) Ukoliko štrajkački odbor ne prihvati upozorenje poslodavca i u ostavljenom roku ne uskladi svoje postupanje sa odredbama ovog zakona, kolektivnog ugovora i pravilima sindikata, poslodavac u naredna tri dana, kod nadležnog suda, može podnijeti zahtjev za zabranu organizovanja i provođenja štrajka suprotno odredbama ovog zakona, kolektivnog ugovora i pravilima sindikata.

- (3) Ukoliko poslodavac ne postupi po odredbama iz st. (1) i (2) ovog člana, smatra se da je štrajk organizovan u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i pravilima sindikata.
- (4) Poslodavac može od organizatora štrajka zahtijevati naknadu štete koju je pretrpio zbog nezakonito organizovanog štrajka.

Član 26.

(Sudska zaštita sindikata i naknada štete)

- (1) Sindikat može od nadležnog suda zahtijevati zabranu angažovanja više od 1/3 radnika u cilju obezbjeđenja minimuma procesa rada iz člana 19. ovog zakona.
- (2) Sindikat može zahtijevati od nadležnog suda da zabrani isključenje radnika iz procesa rada provedenog u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.
- (3) Sindikat može zahtijevati naknadu pretrpljene štete od poslodavca zbog nezakonitog isključenja iz procesa rada.

Član 27.

(Sudsko odlučivanje)

- (1) U slučajevima iz čl. 25. i 26. ovog zakona nadležan je općinski sud prema sjedištu poslodavca.
- (2) Sud u postupku zbog nezakonitog organizovanja štrajka, angažovanja više od 1/3 radnika u cilju obezbjeđenja minimuma procesa rada i nezakonitog isključenja sa rada odlučuje u roku od pet dana, od dana podnošenja zahtjeva od poslodavca ili sindikata.

DIO DEVETI - NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA I KAZNE NE ODREDBE

Član 28.

(Nadzor nad primjenom zakona)

- (1) Upravni nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Federalno ministarstvo rada i socijalne politike.
- (2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši kantonalna, odnosno federalna inspekcija rada.

Član 29.

(Vrste i visine prekršaja)

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj sindikat koji je organizovao štrajk, odnosno organizator štrajka ako:
 - a) organizuje štrajk suprotno odredbama, čl. 5. i 8. ovog zakona;
 - b) započne štrajk prije provođenja postupka mirenja, odnosno drugog načina mirnog rješavanja nastalog spora, član 9. ovog zakona;
 - c) organizuje štrajk suprotno članu 12. ovog zakona;

- d) organizuje štrajk u djelatnostima od općeg, odnosno posebnog interesa bez obezbjeđenja minimuma procesa rada, član 17. ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se poslodavac – pravno lice ako:
- a) postupi suprotno članu 2. stav (3) ovog zakona;
 - b) postupi suprotno članu 19. stav (1) ovog zakona;
 - c) poduzme isključenje radnika sa rada suprotno članu 22. ovog zakona;
 - d) postupi suprotno članu 24. u dijelu koji se odnosi na plaću i prava iz socijalnog osiguranja.
- (3) Za prekršaje iz stava (2) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500,00 KM do 3.000,00 KM.

DIO DESETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 30.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o štrajku („Službene novine Federacije BiH“, broj: 14/00).

Član 31.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE

NACRTA ZAKONA O ŠTRAJKU

I - USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana IV.A.20.(1)d), a u vezi sa članom III.2.e) i članom II.A.2.1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema odredbama člana IV.A.20.(1)d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Parlament Federacije BiH nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti, a prema odredbama člana III.2.e) federalna vlast i kantoni nadležni su za socijalnu politiku.

Prema odredbama člana II.A.2.1) Ustava Federacije BiH, Federacija Bosne i Hercegovine osigurava primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda. Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, članom II.1.I) svim osobama na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine garantirane su osnovne slobode, između ostalih, i sloboda okupljanja, sloboda udruživanja, sloboda osnivanja i pripadanja sindikatima i sloboda neudruživanja.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

S obzirom da je važeći Zakon o štrajku donesen 2000. godine, a da je pravo na štrajk jedno od osnovnih sindikalnih prava koje spada u ekonomska i socijalna prava, ukazala se potreba za izradom novog Zakona koji će odgovoriti trenutnim potrebama sveukupnog ekonomskog stanja kao i potrebama radnika izazvanih novim ekonomskim i tržišnim uvjetima.

Pravo na štrajk se ostvaruje u okviru sindikalne slobode i predstavlja organizovani i unaprijed najavljeni pritisak radnika na poslodavce radi priznavanja ekonomskih i socijalnih interesa, te je stoga bilo neophodno detaljno i sveobuhvatno pristupiti uređenju načina ostvarivanja ovog prava.

Cilj ovog zakona je da štrajk bude krajnji oblik rješavanja kolektivnih radnih sporova i to onda kada nije moguće da se kolektivni spor riješi mirnim putem, odnosno nekim od oblika mirnog rješavanja.

Pravo na štrajk posmatra se u okviru odredbi koje uređuju sindikalnu slobodu. Univerzalnom deklaracijom o pravima čovjeka iz 1948. godine, svima je zagantovano pravo da učestvuju u osnivanju sindikata ili da se pridruže sindikatu u cilju osiguranja svojih interesa. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966. godine, također utvrđuje pravo na udruživanje, a Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima iz 1966. godine utvrđuje pravo na štrajk.

Bosna i Hercegovina kao članica Međunarodne organizacije rada dužna je implementirati ratificirane konvencije ove organizacije. U ovom slučaju relevantne

konvencije, koje se odnose na reguliranje prava na štrajk, su Konvencija o pravu na udruživanje (poljoprivreda) C11, Konvencija o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje C87 i Konvencija o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje C98.

Revidirana Europska socijalna povelja Vijeća Europe utvrđuje pravo na kolektivno pregovaranje, uključujući pravo na štrajk (član 6). Pravo na štrajk mora osigurati svaka država ugovornica i ono može da se ograniči samo u skladu sa zakonom, a radi zaštite prava i sloboda, zaštite općeg interesa, državne sigurnosti, javnog zdravlja i morala.

Imajući u vidu navedeno, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 19.11.2013. godine utvrdila Nacrt Zakona o štrajku i naložila da se isti prije upućivanja u parlamentarnu proceduru još jednom razmotri na Ekonomsko socijalnom vijeću za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, isti se našao na dnevnom redu 99-23. sjednice Ekonomsko socijalnog vijeća za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, koja je bila zakazana za 19.02.2014. godine. Međutim, ova sjednica radi nedostatka kворuma nije održana, tako da je Nacrt Zakona o štrajku stavljen na dnevni red prve naredne sjednicu održane 11.03.2014. godine, na kojoj je donesen zaključak da se održi tripartitni sastanak socijalnih partnera, te razmotre sporne odredbe Nacrta zakona o štrajku i o postignutom dogovoru izvijesti Ekonomsko socijalno vijeće.

Postupajući po navedenom zaključku, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je 26.03.2014. godine, putem elektronske pošte, zatražilo od Saveza samostalnih sindikata BiH i Udruženja poslodavaca u FBiH da se izjasne o terminu za održavanje zajedničkog sastanka. Međutim, i pored urgencija, socijalni partneri nisu predložili termin zajedničkog sastanka.

S obzirom da nakon utvrđivanja Nacrta, ovaj zakon nije bio upućen u parlamentarnu proceduru, niti su usaglašene sporne odredbe između socijalnih partnera, isti je vraćen u formu Prednacrta.

Kako se ovim zakonom uređuje oblast koja je u zajedničkoj nadležnosti federalne i kantonalnih vlasti, Prednacrt Zakona o štrajku je dostavljen svim kantonima radi pribavljanja mišljenja o istom.

S tim u vezi pristigla su pozitivna mišljenja Kantona Sarajevo, Zeničko-dobojskog kantona, Srednjobosanskog kantona, Tuzlanskog kantona, Bosanskopodrinjskog kantona Goražde, Hercegovačko-neretvanskog kantona i Unsko-sanskog kantona, uz određene prijedloge i sugestije, a uvažene su one za koje je ocijenjeno da su opravdane.

U skladu sa članom 27. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10 i 62/10), Prednacrt Zakona, dostavljen je Federalnom ministarstvu finansija, Federalnom ministarstvu pravde i Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije, radi davanja mišljenja. U pogledu navedenog, Federalno ministarstvo finansija i Federalno ministarstvo pravde nisu imali primjedbi ni sugestija na dostavljeni Prednacrt Zakona. Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije dostavio je određene primjedbe i sugestije na Prednacrt Zakona, koje su uvažene.

Također, pribavljena su mišljenja reprezentativnih udruženja poslodavaca i radnika na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno Udruženja poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Saveza samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine, koji su dostavili određene primjedbe, prijedloge i sugestije, a uvažene su one za koje je ocijenjeno da su opravdane.

Prije upućivanja Prednacrtu Zakona Vladi Federacije Bosne i Hercegovine radi razmatranja i utvrđivanja Nacrta, isti je upućen Ekonomsko-socijalnom vijeću za teritorij Federacije Bosne i Hercegovine, radi davanja mišljenja. S tim u vezi, Prednacrt Zakona o štrajku je razmatran na 14. (115.) sjednici Ekonomsko socijalnog vijeća za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, održanoj 07.12.2016. godine, te je isti podržan od strane socijalnih partnera.

III - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Članom 1. – uređen je predmet Zakona i određen pojam štrajka pod kojim se podrazumijeva organizovani prekid rada u privrednom društvu, ustanovi i kod drugog pravnog ili fizičkog lica. Također, ovim članom propisano je da se štrajk organa unutrašnjih poslova, uprave i službi za upravu, uređuje posebnim zakonom.

Članom 2. – propisuje se pravo radnika da slobodno odlučuju o učešću u štrajku, te da organizovanje i učestvovanje u štrajku ne predstavlja povredu ugovora o radu, ukoliko je isti organizovan u skladu sa odredbama ovog zakona, kolektivnog ugovora i pravilima sindikata. Također, je propisana zabrana poslodavcu da sprječava radnike da organizuju štrajk i da učestvuju u njemu, da upotrebljava prijetnje i prinude radi okončanja štrajka, te da radi neučestvovanja u štrajku omogući naknadu u novcu ili bilo kakvu drugu povlasticu za radnike koji ne učestvuju u štrajku.

Članom 3. – predviđene su vrste štrajka, te je propisano da se štrajk može organizovati kod poslodavca kao cjeline ili u njegovom organizacionom dijelu, području djelatnosti, na teritoriji kantona, te na teritoriji Federacije BiH. Također, propisano je da štrajk može biti generalni, štrajk upozorenja ili štrajk solidarnosti.

Članom 4. – propisano je da se nezakonitim štrajkom smatra štrajk koji nije organizovan u skladu sa odredbama ovog zakona.

Čl. 5. i 6. – uređeno je pitanje odluke o stupanju u štrajk i sadržaj iste.

Članom 7. – propisano je mjesto održavanja štrajka i rješavanje spora o mjestu održavanja štrajka

Članom 8. – uređeno je pitanje najave štrajka poslodavcu, odnosno nadležnom ministarstvu unutrašnjih poslova.

Čl. 9. i 10. – uređena je obaveza sporazumnog rješavanja nastalog spora ili povjeravanje nastalog spora posebnom tijelu za mirenje koje strane u sporu sporazumno formiraju. Također, utvrđena je zabrana započinjanja štrajka prije okončanja postupka mirenja predviđenog Zakonom o radu, drugim posebnim

zakonom odnosno prije provođenja drugog načina mirnog rješavanja spora o kojem su se stranke sporazumjele.

Članom 11. – uređen je postupak arbitraže, imenovanje arbitara i arbitražnog vijeća i konačnost arbitražne odluke.

Čl. 12. i 13. – utvrđene su obaveze organizatora i učesnika u štrajku sa aspekta zaštite zdravlja, sigurnosti ljudi i imovine, kao i zabrana sprječavanja radnika koji ne učestvuju u štrajku da rade, te poslodavca da obezbijedi sredstva za rad.

Članom 14. – uređeno je pitanje sporazuma između poslodavca i sindikata o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka i utvrđena sadržina navedenog sporazuma. Također propisan je rok u kojem je poslodavac obavezan da sindikatu ponudi prijedlog poslova koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, a u slučaju da poslodavac ne ponudi prijedlog poslova koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka predviđena je mogućnost da sindikat može predložiti poslodavcu poslove koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka.

Čl. 15. i 16. – U slučaju da sindikat i poslodavac u određenom roku ne uspiju se sporazumjeti o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, nastali spor se povjerava tijelu predviđenom za mirno rješavanje nastalog spora. Odluka tijela za mirno rješavanje ovog spora je obavezujuća i konačna i protiv nje se ne može uložiti žalba niti voditi sudski spor. Predviđena je sudska nadležnost u slučaju da tijelo za mirno rješavanje ne uspije postići sporazum u pogledu poslova koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka odnosno ne usaglasu u pogledu sastava mirovnog tijela.

Čl. 17. - 21. – Ovim članovima reguliran je štrajk u djelatnostima od općeg i posebnog interesa, određivanje minimuma procesa rada, te propisan određeni rok za najavu štrajka prije početka štrajka, uz mogućnost da poslodavac, a u cilju obezbjeđenja minimuma procesa rada, zahtjeva da najviše 1/3 radnika bude u procesu rada.

Članom 22. – zabranjeno je poslodavcu da zaposli nove radnike koji bi zamijenili radnike koji su u štrajku, a radnike koji ne učestvuju u štrajku može isključiti iz procesa rada samo kao odgovor na već započeti štrajk, te uvjeti pod kojima poslodavac može koristiti ovu mogućnost.

Čl. 23. i 24. – predviđena je zaštita učesnika u štrajku od otkaza ugovora o radu, pod utvrđenim uvjetima, kao i pravo poslodavca da radniku koji sudjeluje u štrajku smanji plaću srazmjerno vremenu sudjelovanja u štrajku, ukoliko se poslodavac i štrajkački odbor drugačije ne dogovore. Također su utvrđeni izuzeci u pogledu smanjenja plaće, kao i pravo na socijalno osiguranje radnika u štrajku.

Čl. 25., 26. i 27. – propisana je sudska zaštita poslodavca i sindikata, naknada štete, kao i postupak kad se zaštita traži pred sudom.

Članom 28. – propisan je nadzor nad primjenom ovog zakona.

Članom 29. – propisane su kaznene odredbe i uređeno je pitanje odgovornosti sindikata, odnosno poslodavaca za propisane prekršaje i visine kazne za pojedine prekršaje.

Članom 30. – popisane su prijelazne i završne odredbe.

IV - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.